

บทที่ 1

บทนำ

ในบทนี้จะกล่าวถึงความสำคัญและที่มาของปัญหา รวมถึงวัตถุประสงค์ประโยชน์ของการศึกษาในครั้งนี้และยังได้กล่าวถึงขอบเขตของการศึกษาพร้อมกับนิยามของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับแก้วมังกร

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

แก้วมังกร (*Hylocereus sp.*) เป็นพืชวงศ์ Cactaceae ซึ่งจัดอยู่ในวงศ์เดียวกับกระบองเพชร จัดเป็นพืชชนิดใหม่ที่น่าสนใจอีกตัวหนึ่งเนื่องจากมีการได้รับความนิยมมากขึ้น มีการกระจายแหล่งพื้นที่ปลูกทั่วประเทศ ซึ่งตอนแรกเป็นพืชที่ต้องมีการนำเข้าจึงทำให้มีราคาที่สูงขึ้นแต่ในปัจจุบันมีการปลูกที่แพร่หลายมากขึ้น แก้วมังกรเป็นไม้ผลชนิดใหม่ที่เริ่มมีคนรู้จักคุ้นเคยได้ไม่นาน ด้วยสรรพคุณที่เป็นประโยชน์มากมายในการป้องกันโรค เช่นเบาหวาน ความดันโลหิตสูงและเป็นผลไม้ที่มีรสชาติดี จึงเป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภค ทำให้มีปริมาณความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้บางช่วงที่ขาดตลาดจะทำให้มีราคาที่สูงขึ้น (รภัศรา, 2552) สำหรับลักษณะผลแก้วมังกร จะต้องมี 2 ลักษณะคือ ลักษณะภายนอกและลักษณะภายใน โดยลักษณะภายนอกที่พึงประสงค์คือ ลักษณะสดและแน่น เป็นทรงรูปไข่หรือรูปยาว สีผิวของผลโดยปกติจะมีสีแดงบานเย็นทั้งผล ไม่มีสีเข้มหรืออ่อนปะปน ยกเว้นบริเวณกลีบจะมีสีเขียว ส่วนโคนกลีบจะมีสีแดงบานเย็น กลีบผลมีลักษณะสั้นและยาวไม่เท่ากันแต่ได้สัดส่วน บางผลจะมีลักษณะสีเขียว หรือเทาอมเขียว แต่บริเวณใต้ผิวเป็นสีแดงบานเย็น ส่วนพืวด้านล่างจะมีสีเข้มกว่าด้านบน ส่วนลักษณะภายในเมื่อทำการผ่าแนวยาว พบเนื้อมีลักษณะขาวขุ่นหรือสีแดงมีเมล็ดสีดำคล้ายงากระจายอยู่ข้างในเนื้อผลแก้วมังกร เนื้อแน่น กรอบนุ่ม คล้ายกับไอศกรีมที่ใสเมล็ดแมงลักรวมอยู่ข้างใน รสชาติหวานอมเปรี้ยว ด้านก้านผลและบริเวณปลายผลจะมีความหวานน้อยกว่าส่วนกลางและจะมีรสชาติเปรี้ยวมากเมื่อผลยังไม่แก่จัด (นฤมล, 2537)

ในปัจจุบันสามารถนำมาปลูกได้ทั่วประเทศไทย ซึ่งจะมีการปลูกมากในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี โดยปี 2552/2553 มีพื้นที่ปลูกแก้วมังกรแล้ว 6,907 ไร่เป็นพื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้วจำนวน 5,751 ไร่ มีผลผลิตรวม 12,231 ตัน/ปี ผลผลิตต่อไร่ 2,127 กิโลกรัม / ไร่ มีมูลค่าทางการตลาด 163.48 ล้านบาท และในปี 2553/2554 มีพื้นที่ปลูก 6,660 ไร่เป็นพื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้วจำนวน 5,581 ไร่ มีผลผลิตรวม 11,918 ตัน/ปี ผลผลิตต่อไร่ 2,135 กิโลกรัม / ไร่ มีมูลค่าทางการตลาด 234.84 ล้านบาท ถึงแม้ในปี 2553/2554 มีพื้นที่ปลูกลดลงเนื่องจากการระบาดของโรคและแมลง แต่ยังมีแนวโน้มการผลิตมากขึ้น (สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี, 2554) ทางด้านการพัฒนาคุณภาพของแก้วมังกรยังไม่มีมากนักเนื่องจากเป็นพืชที่ค่อนข้างใหม่จึงทำให้มีราคาสูงและยังเป็นผลไม้ที่ต้องมีการนำเข้าจากประเทศเวียดนามซึ่งถือได้ว่าเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพมากเมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตในประเทศไทย ผลผลิตภายในประเทศจะมีขนาดผลที่เล็กและมีรสชาติเปรี้ยวกว่าของประเทศเวียดนามซึ่งมีรสชาติหวานกว่า (ทองศักดิ์และวันชัย, 2551) แต่มีการบริโภคกันมากขึ้นเนื่องจากเห็นถึงประโยชน์ที่มีในผลแก้วมังกร แสดงว่าผู้บริโภคต้องการเพิ่มขึ้นและมีสัญญาณของการแข่งขันระหว่างแก้วมังกรของไทยและของเวียดนาม ดังนั้นการพยายามพัฒนาคุณภาพผลผลิตของแก้วมังกรให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ แต่การพัฒนาคุณภาพก็ไม่ได้หมายความว่าจะต้องให้ผู้บริโภคทุกคนได้ซื้อสินค้าที่มีคุณภาพดีที่สุดแต่เพื่อตอบสนองผู้บริโภคเป้าหมายให้ได้สินค้าที่มีคุณสมบัติที่ดีขึ้น บางครั้งการเปลี่ยนแปลงลักษณะของสินค้าเพียงเล็กน้อยสามารถเพิ่มรสชาติความอร่อยได้อย่างมาก (Unnevehr, 1986 อ้างใน อารี, 2549) และเพื่อให้เกษตรกรได้รับราคาที่ดีเป็นการจูงใจให้ผลิตแก้วมังกรให้มีคุณภาพมากขึ้น

นอกจากนี้จากการที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพมากขึ้นส่งผลให้พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก มีการเลือกอาหารที่จะบริโภคกันมากขึ้น โดยเฉพาะการบริโภคอาหารที่มาจากธรรมชาติหลายชนิด โดยเฉพาะผักและผลไม้ ดังนั้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือองค์ประกอบต่างๆ ของผลิตภัณฑ์ก่อนการตัดสินใจซื้อนับเป็นปัจจัยที่สำคัญและเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดซึ่งเป็นแนวความคิดทางการตลาดยุคใหม่ที่มุ่งลูกค้า

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทัศนคติ พฤติกรรมการซื้อและการบริโภคแก้วมังกรของผู้บริโภค
2. เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของแก้วมังกรที่มีความสัมพันธ์ต่อราคาของผู้บริโภคซื้อ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรสามารถนำไปวางแผนการผลิตโดยเฉพาะพัฒนาคุณภาพเพื่อยกระดับราคาได้และวางกลยุทธ์การตลาดได้ถูกต้องและสามารถใช้ในการวางแผนในด้านการแข่งขันทางด้านธุรกิจแก้วมังกรให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการของตลาดได้นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ศึกษากลุ่มผู้บริโภคที่เป็นผู้ที่ซื้อและบริโภคแก้วมังกรในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอหางดงและอำเภอแม่ริมในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีศักยภาพในการซื้อใกล้เคียงกับประชากรส่วนใหญ่ในประเทศจึงเลือกจังหวัดเชียงใหม่เป็นตัวแทนของประเทศในการสำรวจกลุ่มผู้บริโภค

1.5 นิยามศัพท์

1. แก้วมังกรพันธุ์เวียดนาม หมายถึง แก้วมังกรที่มีการนำเข้าจากประเทศเวียดนาม มีลักษณะขนาดผลใหญ่ เนื้อสีขาว
2. แก้วมังกรพันธุ์ไต้หวัน หมายถึง แก้วมังกรที่นำสายพันธุ์จากไต้หวันเข้ามาปลูกในประเทศไทย มีลักษณะขนาดผลปานกลางกลม เนื้อสีแดง
3. แก้วมังกรพันธุ์ไทย หมายถึง แก้วมังกรที่นำสายพันธุ์จากเวียดนามเข้ามาปลูกในประเทศไทย มีลักษณะขนาดผลเล็ก เนื้อสีขาว